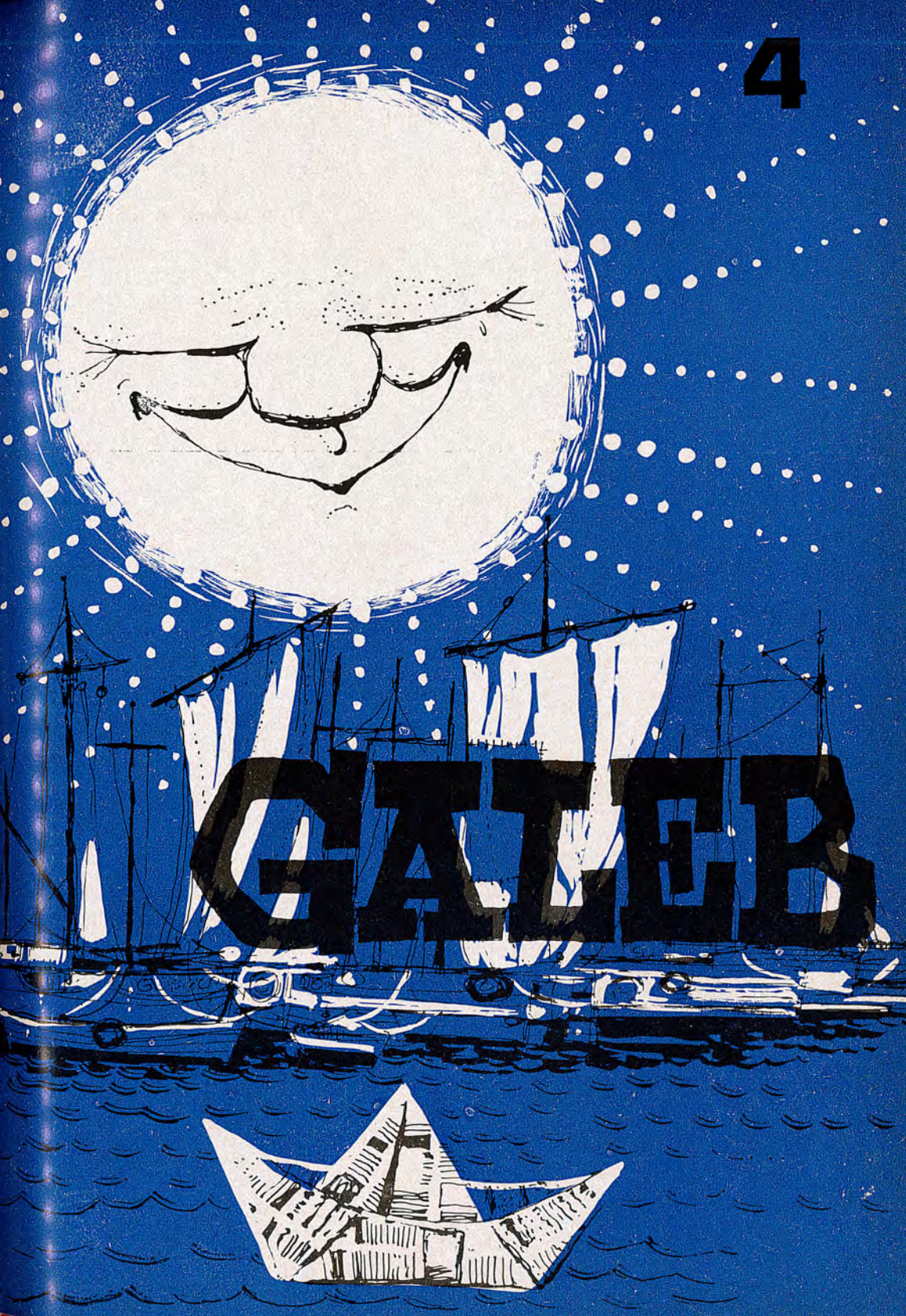

4

GALLERY

Vsebina:

Fran Roš: Meseci v letu	73
Zora Rebula: V srcu Afrike	74
Neža Maurer: Sneg pripoveduje	78
Tonca Breščak: Žolne v bregu	79
Fran Roš: Stričeve klobase	80
Fran Roš: Snežinke	82
Fr. Bevk: Uhan	83
Gustav Strniša: Zimska slika	84
V. A.: Od ure do ure	85
Miro P.: Jamski grad	86
Miro P.: Človeška ribica	87
Bojan Pavletič: Smučanje	88
Kakšen je slon — indijska pravljica	89
Vojan Arhar: Osliček	90
Neža Maurer: Pacek	90
Danilo Gorinšek: Gagec	91
Kako je zajec premagal leva — burmanska pravljica	92
Neža Maurer: 1. januar	93
Mladina piše in riše	94
Zapojmo: Jurček na paši (Viktor Michelčič)	96

FRAN ROŠ

MESECI V LETU

JANUARJA si želimo dobro srečo, kratko zimo.

FEBRUAR pripelje pusta, s krofi si mašimo usta.

V **MARCU** sonce dobre volje vabi nas na vrt in polje.

Zemljo moči dež **APRILA**, da bogato bo rodila.

Rajamo v zelenem **MAJU**, pojejo nam ptice v gaju.

Šole **JUNIJA** zaprimo, da si glave ohladimo!

JULIJ nam zakuri vroče, v potok, v morje se nam hoče.

Še **AVGUSTA** se potimo, bliska, toče se bojimo.

V šolo že **SEPTEMBER** kliče bistre fante in dekličice.

Grozdje je **OKTOBRA** sladko, sonce meri pot si kratko.

Hlad **NOVEMBER** nam prinaša, divja burja se oglašča.

Božič nam z **DECEMBROM** mine, zopet novo leto sine.

OB PRAGOZDNEM JEZERU

Ko je orjaški črncet odnesel Pjera od jezera, se je ta kot jegulja izvijal iz njegovih lopatastih dlani, ki so ga držale kot v kleščah. Mraz mu je kljub tropski vročini lezel po hrbtu. Tedaj je velikan naenkrat popustil svoj prijem in Pjera spustil na tla, da je rtonil v visoki travi, ki se je zgrnila nad njegovo glavo. Nad seboj je videl le zamorčev obraz, ki ga je skoraj dobrodušno opazoval, češ, no, pa si pomagaj brez mene. Pjer je bil dovolj bister, da je to razumel. Pustil je, da ga je orjak spet vzel v naročje. In medtem ko je koračil čez jaso proti pragozdu, je možakar začel govoriti:

»Elo aka balu.«

»Da,« je odvrnil Pjer, da bi divjaka ne užalil, čeprav seveda ni ničesar razumel.

»Ele Uma-Uma,« je nadaljeval črncet in pokazal z roko nase.

Pjer je uganil, da se mu je velikan predstavil.

»Ti si Uma-Uma! Prav, jaz sem pa Pjer. Me veseli spoznanje!«

»Ele aka sabi,« je zadovoljno pokimal zamorec.

»Točno,« je odvrnil Pjer.

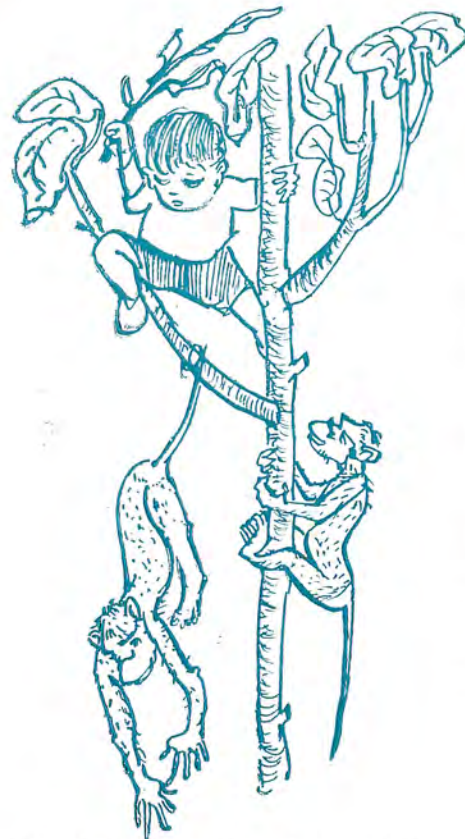
Naenkrat sta se znašla pred koli-

bo, ki je imela obliko koničaste senene kopice. Uma-Uma ga je postavil pred vhodno odprtino in dejal:

»Ali ene batu,« ter odšel po stezi, ki se je vila med goščo.

Pjer je začudeno gledal za njim. Nič kaj ni zaupal divjaku. Bolje bo, da se skrije. Urno je zavil za kočo in kmalu našel pripravno drevo. Bila je neznansko visoka papaja z velikanskimi listi. Kljub gladkemu debelu je bil kmalu v njeni košati krošnji. Tu ga nihče ne bo našel. Z visokega skrivališča se je razgledal po okolici. Joj, kako nizko spodaj leži tisto jezero! In med travo se plazijo živalski hrbti! Zveri so zavohale mrtvo gorilo in prišle na obed. Ko bi ostal še pol ure tam spodaj pri jezera, kaj bi bilo z njim!

Tako se je zagledal v tisti prizor, da ni videl, kako so se začele zgriinjati v papajine veje opice. Šele ko so začele vreščati okoli njega, jih je jezno začel poditi. Če se jih ne reši, bo Uma-Uma takoj uganil, kje čepi. Odkrehnil je vejo in začel klestiti po njihovih glavah, dokler nista ostali le še dve najbolj trdovratni radevednici, ki sta mežikali vanj z izbuljenimi, čukastimi očmi. Tedaj je

pod seboj zagledal majhno obdelano polje in od nekod je zaslišal droben deklinski glasek.

Napenjal je oči, dokler ni zagledal po razorih tekati majhno zamorsko deklico. A naglo je moral skriti glavo za papajin list, ko je opazil, kako Uma-Uma naglo pleza z nekega drevesa, ki je bilo le nekaj streljajev daleč. Ko je čez čas spet pomolil nos izza lista, je bil črncet že skoraj pri tleh. Toda — saj ni plezal z drevesa, po viseči lestvi se je spuščal!

Pjer je z očmi sledil lestvi, izginjala je v krošnji skupine sabijevih dreves. Tam zgoraj, stoječe na nekakšnih visokih koleh, so se svetlikale čudne kočice. Medtem je Uma-Uma dosegel tla in z nekom je go-

voril. Po lestvi se je spuščal starec in Pjer si je pomel oči: belec čedno dolgo brado! Slišal je njune glasove. Uma-Uma je pripovedoval belcu:

»Gospod, jaz najti mali fant sam jezero. Jaz rešiti fant gorila. Jaz ustreliti puščica, zadeti gorila in rešiti fant.«

Belec ga je pohvalil:

»Priden, Uma-Uma. Ampak kje je sedaj ta tvoj fant?«

»Fant ni v koča. Fant drevo.« In je pokazal naravnost prav na tisto papajo, kjer je čepel Pjer. Beli starček se je zasmel in dejal zelo glasno, obrnjen proti papaji:

»Če Uma-Uma tako reče, verjamem. Pridi no dol, deček!«

Pjer se je zares prikazal izza lista in se sprustil z drevesa. A drobni možiček je vprašal: »Mislil sem, da si prišel sem s kako raziskovalno odpravo. A tega ne morem verjeti, saj je džungla več sto kilometrov

naokrog popolnoma neprehodna.« Pjer pa je zvito odvrnil:

»Če je džungla res neprehodna, kako pa, da ste potem vi tukaj?«

»Glej ga, ti si mi pa všeč, nama-zan jezik imaš.«

Tedaj mu je Pjer povedal svojo zgodbo in je nato vprašal starčka, naj pove kaj o sebi.

»Si že bral kako knjigo o Afriki?«

»Nič koliko,« je odvrnil Pjer.

»Poznaš kakle slavne raziskovalce Afrike?«

»Poznam, a jih je malo. Skoraj nihče se ne vrne živ.«

»Si že slišal za Livingstona?«

Pjer je pomislil:

»Ali ni to tisti, po katerem se imenuje Livingstonovo gorovje? Odpe-ljal se je raziskovat z letalom, a letalo se je zrušilo in nikdar več se ni vrnil. Požrle so ga divje zveri.«

»Glej ga, fanta, kaj vse ve o Livingstonu! In če ga niso požrle divje zveri? Le poglej Livingstona, dečko, tule pred teboj stoji ves, kar ga je.«

PJER DOBI TEKMECA

Nagajivka se je bila medtem skrila za kočo. Sedaj je pokazala nosk izza kolibe in se spet skrila. Uma-Uma je pojasnil:

»Ona se bati mali fant.«

A prav to je deklica rjezilo. Takoj je pritekla bliže. Bila je malo manjša od Pjera, drobna in živahna. Oči so se ji nagajivo svetlikale.

»Odo ala maki,« je rekla uporno.

Pjer je vedel, da hoče reči, da se ga prav nič ne boji. Livingston pa je razložil, da je deklica orjakova vnukinja in da zna že nekaj francoščine, najraje pa da govori svoj črnski jezik. Oba sta zadnja potomca izredno starega afriškega plemena, ki nikdar ni videlo belega človeka. Zato je raziskoval navade in go-

In starček je pripovedoval prese-mečenemu Pjeru, da je sam zrušil letalo in s padalom pristal prav tam, kjer je smil, da živi kako staro zamorsko plemo. In ni se motil.

»In celo načrt ima stari Livingston, kako se bo na stara leta vrnil med svet,« se je namuznil raziskovalec.

»Oh, potem se bom kmalu lahko vrnil domov,« se je razveselil Pjer.

A Livingston se je zresnil. Pojasnil je Pjeru, da se bliža deževna doba, ko lije tedne in tedne kot iz škafa. Ko pa deževje poneha, se v vročem podnebjju pragozd tako bujno razrase, da bodo težko prišli že samo tja do jezera. Potem nastopi neznosna vročina in iz lukenj prilezejo strupene kače, po zraku pa brečče strupene muhe tse-tse.

»Vidiš, dragi Pjer,« je dejal Livingston, »da najmanj pol leta ne boš mogel od nas. Ostali bomo skupaj: ti, jaz, Uma-Uma in Uti-Uti. Saj res, kje pa je Uti-Uti?«

vorico teh ljudi, ki pa so razen teh dveh do sedaj že vsi pomrli.

Tedaj se je Uma-Uma nenadoma vrgel na tla, spet naglo vstal in dejal:

»Od jezero iti zver.«

Livingston je naglo ukazal bežati proti lestvi. Pjer se je začudil, saj ni bilo nikjer nič slišati ne videti. Učenjak je pojasnil, da starec čuti zveneti zemljo, ko je zver še zelo daleč. Naglo so se vzpeli do koč in potegnili pleteno lestev navzgor. Od tam je Uma-Uma pokazal, kako se ob jezeru premika visoka praprot. Bile so gazele, ki so bežale. Kmalu za njimi se je v travi prikazal lisast

RAZOČARANJE NA CILJU

Karavana je končno zapustila rumene puščavske griče in grbe kamel so se leno gugale skozi gozdiče plutocev. Končno so v veliki krivulji zavile med čudovito nizke gričke, porasle z dateljnovimi palmami in pomarančevci. Na ozadju te južnjaške pokrajine pa se je prikazal obris zasneženih vrhov. Bil je pogorje Atlas.

»Z atlaških vrhov,« je povedal Žanu Mustafa, »vidiš daljno Sredozemsko morje na severu in brezkončni Atlantski ocean na zahodu. Onkraj Atlasa pa je najlepši del Maroka z izredno milim podnebjem.«

Žan bi hotel še marsikaj, toda Mustafa ga je presenetil z novico, da bo karavana sedaj zavila na zahod, proti Atlantskemu oceanu, medtem ko morata onadva še nekaj ur proti severu, kajti njun cilj je blizu. Poslovlila sta se od vodnika karavane in kmalu je zadnja kamela izginila za oljkovim gajem. Popotnika sta zagledala za ovinkom starinsko mesto s čokatimi mošejami, obdano krog in krog s srednjeveškim obzidjem. Mesto je ležalo na nizki vzpe-

kožuh. Leopard je prihajal, da bi v miru požrl nekaj zalogajev gonile. Uma-Uma je dejal:

»Zeli mali beli deček spati leopardova koža?«

Uti-Uti je zaploskala od veselja.

Uma-Uma je privlekel iz kočice lok in puščice in zadel leoparda s prvim strelom. Nato pa, ker so bili že lačni, so šli v kočo, kjer je Livingston pripravil kosilo: želvina jajca, za zelenjavo pa so bili sesekljani listi drevesa, na katerem je Pjer prej čepel. Ker so bili žejni, je Uma-Uma segel z roko skozi okno in narezal vejo drevesa, ki cedi sladko tekočino. Nastavili so kozarce in pili.

tinu in med hišami so se širili prostrani vrtovi. Cvetoči oleandri so razgrinjali svoje veje nad ulice. Bil je to čudovito mavretansko mesto Rabadan.

Ko sta Mustafa in Žan prišla nekoliko više, že skoraj do obzidja, se je na levi odprl pogled na široko temno modro planjavo Atlantskega oceana, na desni pa, izven obzidja, na moderni del Rabadana. Vrh griča nad tem modernim delom mesta je kraljevala palača v starinskem maverskem slogu sredi širnega parka. Razkošno pročelje, posuto z mozaiki, in marmorno stebrišče sta se bleščala v soncu. Žan je obstal in se ni mogel nagledati. Mustafa pa je spregovoril:

»Tjale sva namenjena. Če je Alahova volja, — tamle boš odslej doma! To je letna rezidenca šejka Daridana.«

Žan je bruhnil v smeh, toda Mustafa se je držal resno:

»Da, Žan, tistole palačo na griču mislim.«

Tedaj se je deček zresnil in raz-

žalostil. Spoznal je, da je zaman sanjal, da bo na severu našel nov dom. To, kar mu je obljubljal Mustafa, je bila le arabčeva pobožna želja. Stari Arabec je mora biti nekoliko prismojen, da mu je padla v glavo takšna misel. Žan je še enkrat pogledal palačo na hribu, nato Mustafa in dejal:

»Mustafa, pošteno priznaj, da tega še sam čisto ne verjameš. Še naprej bova reveža, kot sva bila. Ti in jaz. Kar pušči svoje nore misli o bogastvu. Ker nazaj ne moreva, bova skupaj poskušala priti do denarja na preprost način: z delom svojih rok.«

Mustafa je sklonil glavo in poparjeno priznal:

»Žan, lagal sem, šejk me ni poslal, naj mu najdem dečka, ki bi ga vzel za svojega. Samo mislil sem, da bi lahko poceni zaslužil, če bi mi ponudil čvrstega dečka. Mogoče bi te pa le vzel?! Če bo Alahova volja, boš...«

Žan mu je vpadel v besedo:

»Ti in tvoj Alah, ki ti je zmešal možgane!«

Tako sta stala in gledala mesto Rabadan ter zaskrbljeno mislila na jutrišnji dan. Sonce pa se je počasi spuščalo v Atlantski ocean. (Dalje)

NEZA MAURER

Sneg pripoveduje

Me poznate?
Topla odeja sem
za nežno ozimino,
nagajiva kepa
za tvoje gibke dlani,
voljna steza za smuči,
zvezdica sem,
ki na trepalnicah ti obvisi.

Najlepši sem,
kadar me sonce obseva.
Takrat ves zažarim
in si želim,
da bi me videli vsi,
da bi videli,
kako čudovito je biti sneg,
čeprav samo do pomladi živi.

TONCA BRESCAK

Ilustr.:R. HLA VATY

Zolne v bregu

V zimi, v bregu,
v ostrem mrazu,
tok, tok, tok,
žolna reva, vsa ozebla
trka na drevesa debela.
Tok, tok, tok,
Trka, trka neprestano,
pod lubadom
išče hrano.

V zimi, v bregu,
v ostrem mrazu,
v vinogradih,
tok, tok, tok,
se oglašajo pikoni...
Pridne roke
mahajo na trd sovdan.
Tok, tok, tok,
kopljejo ves božji dan,
dokler zime kratki dan
se ne nagne spet k zatonu...

• krampi
- lapor.

STRIČEVE KLOBASE

Bil je december, a še brez snega. Opoldne so se otroci vračali iz šole. Med njimi je bil tudi Drejček, devetletni fant. Delal je dolge korake in se bistro oziral po avtomobilih, ki so ropotali po cesti. Kmalu je zavil v ozko ulico med nizkimi hišicami in vrtovi.

Približal se je domači hiši. Iz nje je zaslišal globok glas in hrupen smeh. Aha, je takoj uganil. Pri njih je na obisku stric Tomaž! Bil je mesar v bližnjem kraju. Kadar je prišel k njim, jim je vselej prinesel kakšno meso ali pa klobase, ki jih je sam pripravil.

V hišni veži je čepela domača mačka, rjava, z belo liso na vratu. Ime ji je bilo Rjavka. Z Drejčkom je zdaj smuknila v toplo sobo. Kako je s štedilnika tu dišalo po svežih kolinah, ki so se pekle v široki ponvi in cvrčale!

Poleg Drejkovega očeta je pri mizi sedel stric Tomaž, debelušen in rdečeličen. Božal si je temne brčice pod nosom in se veselo nasmejal, ko je stresel dečkovo roko.

Ob štedilniku se je vrtela Drejkova mama. Njegova še majhna sestra Lizika je po mizi razpostavljala krožnike.

Končno so vsi sedeli okoli mize in se lotili kosila. Nadvse slastne so bile klobase, riževe in pečenice ob zabeljenem krompirju s kislim zeljem! Kar se klobas tiče, je stric Tomaž bil zares mojster!

Poleg mize je na tleh sedela Rjavka in je glavo nemirno dvigala navzgor k njim, ki so jedli. Čakala je, da se še nje kdo spomni.

Niso je pozabili. Drejček in Lizika sta ji vrgla zdaj in zdaj košček pečene klobasne kožice. Vsakokrat ga je hlastno požrla. Nato se je oblizovala in ozirala po novih grizljajih.

Stric Tomaž je dvignil konček klobase s špilo vred in ga pognal v sredino sobe.

Rjavka je skočila in šavsnila z gobčkom po izdatnem kosu. Le malo ga je povaljala med zobmi in že ga je pogoltnila. Toda ni ji gladko spolzel v požiralnik.

»Glejte, še špilo je požrla!« je zaklical Drejček.

»Kaj?« se je začudil stric. »Kakšna požrešnica! Menil sem, da bo špilo samo obglodala in pustila. Saj je iz drenove šibe in trda. Najbrž pa ima tako dober želodec, da ji ne bo škodilo.«

Zdaj se je Rjavka tiho stisnila v kot pri omari. Bila je videti sita in gledala je trudno.

Vsi so se dobro najedli in še nekaj jabolčnika so popili. Potem se je stric poslovil.

Dva dni je Rjavka poležavala. Ni več predla, ni se več oblizovala in igrala kakor prej. Le včasih je srknila malo mleka. Oči so ji žalostno zrle po ljudeh. Gotovo jo je klobasna špila ranila v notranjosti. Zlasti otrokoma se je smilila uboga živalca.

Minila je tretja noč po stričevem obisku, ko so Rjavko našli mrtvo na njenem ležišču v kotu. Drejček in Lizika sta žalovala. Negibno mačko sta položila v škatlo iz lepenke in pokopala na vrtu.

Vse te nesreče pa je bil kriv stric Tomaž! Zato mu je Drejček napisal pismo:

Dragi stric!

Sporočam vam žalostno novico. Po hudem trpljenju je poginila naša ljuba Rjavka. Zelo smo nesrečni, najbolj pa Lizika in jaz. Bila je pridna mačka. Še danes bi živela, če bi ji vi tedaj ne bili vrgli klobasne špile. Revica pa jo je požrla in je zato morala umreti.

Vas pozdravlja žalostni

Drejček.

Kmalu so prejeli odgovor strica Tomaža:

Dragi Drejček in vsi!

Ali ste se že kaj potolažili zaradi mačke? Res je, da sem jaz zakrivil njeno smrt, čeprav nisem imel takšnega namena. Nisem vedel, da bo neumnica špilo požrla. A ni bila več mlada in bi itak ne živela več dolgo. Mačk pa je mnogo na svetu. Dobil vam bom drugo, še mlado. Upam, da boste zadovoljni.

Vas vse lepo pozdravljam

stric Tomaž.

Drejček in Lizika sta se nasmehnila. Nova mačka bo torej prišla k hiši in potem bo spet veselje pri njih doma.

Tiste dni je zapadel sneg in pri-tisnila je ostra zima. Spet jih je

obiskal stric. V pokriti košari je s seboj prinesel mlado mačko. Bila je črna, le na vratu je imela belo liso.

»Mačica vam je všeč, kaj?« je vprašal.

»Črna barva se mi zdi žalostna,« je odvrnil Drejček.

»Barva sama ni važna,« je menil stric. »Da bo živalca le rada lovila miši, da bo pridna in prijazna!«

Iz nahrbtnika je privlekel spet nove koline. Drejkove mama se je urno zasukala pri štedilniku. Zacvrčalo je in zadišalo.

Spet so si privoščili imenitno kosilo. S tal se je k njim ozirala nova mačka s prosečimi očmi. In stric je dejal:

»Glejte, kar takoj je postala domača! Menim pa tudi, da je pametnejša od one Rjavke, ki ste jo imeli prej. Ta'e najbrž ne bo hotela požreti špile. Videli bomo...«

»Ne, ne, raje ne!« sta mu branila otroka.

A že je stric visoko podržal konček klobase s špilo.

»Hop!« je zaklical in je košček

vrigel pred mačico. Ta je slastno pojedla vse drugo, špi'o pa je pustila na tleh.

»Ali ste videli! Čeprav je še mlada, je pametnejša od one stare Rjavke. To se pravi, da je — inteligentna! Menim, da je to bolj važno kakor njena črna dlaka. Lahko ste zadovoljni...«

Drejček in Lizika sta si pazljivo ogledoval mačico. Res je bila videti

dostojna in prikupna. Prijazno so se ji svetile oči in prožno je stopala. Dlako je imela sicer črno, a bila je gosta in mehka.

»Hvala, stric!« je rekel Drejček. »To je lepa in pametna mačka. Črnka naj ji bo ime! Ali ne?«

»Da, tako! Saj sem vedel! Hehehe!« se je veselo zasmel stric Tomaž in si je v usta vtaknil velik kos klobase.

FR. BEVK

Ilustr.: M. BAMBIC

UHAN

Nekoč, ko sem še hodil v ljudsko šolo, sem nosil uhan. Pravzaprav en sam uhan, v desnem ušesu.

Ne verjamete? Pa je le res.

Ne vem, kje sem bil iztaknil majhen, srebrn uhan. Morda ga je kdaj nosila moja mati. Hotel sem ga imeti. Ne da bi ga hranil, ampak da bi ga nosil v ušesu.

Takrat ni bilo to nič nenavadnega. Skoraj vse ženske so nosile uhane. Nekateri možje so imeli uhane z zamorčki.

Toliko časa sem nadlegoval in prosil očeta, da mi je rekel:

»Prinesi repo!«

Nisem vedel, zakaj mu bo repa, a sem tekel ponjo.

Oče mi je s čevljarškim šilom prebodel uhelj. Repa, ki jo je pritisnil na uhelj, ga je varovala, da se ni ubodel v roko. Ajs! Zaskelo me je, prikazala se je kri, bolečina je trajala samo za trenutek. Za srebrni uhan, ki mi je nato tičal v ušesu, bi bil še več pretrpel.

Sam sebi sem se zdel imeniten. To je bilo več, kot če bi nosil zlato uro. Bil sem kot petelin, le greben mi je manjkal. Zdelo se mi je, da se mi vsa glava sveti od srebra. Res, to ni bilo kar tako. Noben deček ni nosil uhanov, niti samo enega, neznatnega, ampak samo jaz. Vsi so me gledali. Če bi se mi rogali: »O, ta pa nosi uhan!« bi se morda sramoval. A so mi ga le zavidali. Jaz pa sem hodil, kot da se mi noge ne upogibajo v kolenih.

Plavajo snežinke bele,
v burji plešejo vesele,
se vrtijo sem in tja,
tiho padajo na tla.
Kam se prva je spustila?
V luži se je raztopila.
Kaj pa druga? Na drevo
se usedla je lepó.
Tretja razigrana, smela
je na streho priletela.
A četrta preko smrek
je dosegla strmi breg.
Peta v plot se je pognala
in za njim je obležala.
Rahla kakor puha kos
šesta našla je moj nos.

FRAN ROS

Snežinke

Ilustr.: BOŽO KOS

Čakal sem, da bo tudi učitelj opazil moj srebrni okrasek. Dolgo ni bilo nič, četudi sem mu nastavljal svojo desno plat.

Nazadnje se mi je le zdelo, da me nekam čudno pogleduje, ko hodi mimo med klopni. Zdaj, sem si mislil, poreče: »Kako lep uhan!«

Res je rekel a ne tega, kar sem pričakoval.

»Franček,« se je nagnil k meni, »to rajši pusti doma. To ni lepo! Ni za može.«

Bil sem razočaran. V hipu mi je mrknil srebrni sijaj glave. Nisem bil več kot petelinček, ki se ponaša z grebenom. »To ni lepo, ni za može.«

GUSTAV STRNIŠA

ZIMSKA

CIN, CIN, CIN, ZVONČKI SREBRNI,
VESELO KONJIČKI VOZIJO ČRNI,
URNO SANI PO SNEGU BRZIJO,
SPLAŠENE VRANE NA POLJU KRIČIJO.

SLIKA

SONCE ZASPANO MEŽIKA Z VIŠAVE,
ZEMLJA POŠILJA MU GLASNE POZDRAVE:
»CIN, CIN, CIN,« ZVONČKI ZVONIJO,
»KRA, KRA, KRA,« VRANI KRIČIJO.

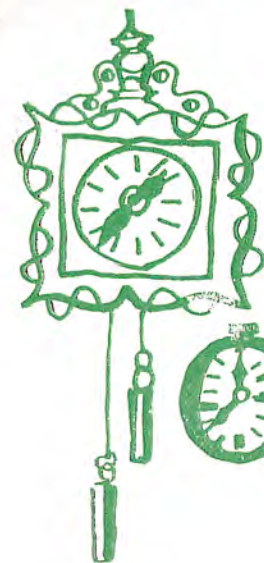
In kateri deček si ne domišlja, da je že mož? In kar je bilo najhujše: sošolci, ki so me prej zavidali, so se mi začeli posmehovati.

»Ti si baba,« sem slišal izza hrbta.

Doma sem prosil očeta, naj mi vzame srebrni okrasek iz ušesa. Nisem mu povedal, zakaj. Malce težko mi je bilo, a sem se tolažil z misljo, da sem mož.

Kje je nato uhan končal, ne vem. Nisem se več menil zanj. Zaradi mene so ga lahko mački obesili na rep. Od njega mi je ostala le luknja v desnem uhlju. Še danes se pozna. Bilo bi bolje, če bi bil mesto uhana nosil sračje pero za klobukom.

Ilustr.: KSENIFA PRUNK

V. A.

strani, se je pri peščenih urah v tankem curku in v določenem času iztekal najfinejši pesek.

Sončne, vodne in peščene ure so prišle z Vzhoda preko Grkov in Rimljanov v srednjeveško Evropo. Seveda jih navadni ljudje niso uporabljali. Imeli so jih na dvorih, v samostanih in gradovih.

OD URE DO URE

Malo je predmetov na svetu, ki bi nam bili tako potrebni kakor ura. Z njeno pomočjo si uravnavamo vso našo dejavnost od zibelke do groba: delo, zabavo in počitek.

Čeprav nam je ura posebno v sodobnem življenju neizogibno potrebna, je nekoč ni bilo. Človek jo je moral izumiti. To pomeni, da ima ura svojo zgodovino. In ta je nenavadna in zanimiva. Spočetka človeštvo ure ni potrebovalo. Zadostovala mu je izmenjava dneva in noči, ki je posledica zemeljske rotacije, t. j. kroženja zemlje okoli svoje lastne osi.

Prva ura, vredna tega imena in prababica vseh ur, je bila sončna ura. Izumili so jo Babilonci okoli leta 640 pred Kr. Ta ura je delovala le podnevi in če je sijalo sonce. Namesto kazalca je senca palice ali stebra na ustrezni številčnici kazala pravi čas.

Ponoči so merili čas s pomočjo lege zvezd, pozneje pa tudi z vodnimi in peščenimi urami. Vodne ure so imenovali tudi klépsidre. Izumili so jih v 3. stoletju pred Kr. Medtem ko je iz vodnih ur odtekala voda in je njena nižajoča se gladina odmerjala čas ob črtah, ki so bile vrezane ob

Poleg omenjenih ur so uporabljali tudi ure na plamen. Dolge sveče so z zarezi ali z barvnimi črtami razdelili tako, da je minila ena ura, ko je sveča dogorela od znamenja do znamenja.

Prelomnico v zgodovini ur pomenijo mehanične ure. Pojavile so se v srednjem veku. Poganjali so jih, zlasti sprva, dokaj okorni stroji. Mehanične ure so si utrle pot najprej v cerkvene zvonike in magistratne stolpe. Šele kasneje so prešle v stanovanja kot stenske in namizne ure.

Prve žepne ure so začeli ob svitu novega veka izdelovati v nemškem mestu Nürnberg. Ker so imele obliko okroglastih škatlic, se jih je prijelo ime »nürnberška jajca — Nürnberger Eier«.

Kasneje so začeli izdelovati ure mičnejših oblik. Z dragulji okrašene urice v obliki metulja, srca, križa in podobno so bogate žene rade nosile na vratnih verižicah kot obeske.

Z izumom nihala in peresa so postale ure vse bolj podobne današnjim. Danes poznamo tudi ure na električni pogon, da, celó na atomski pogon.

Zanimivo je, da so imele prve ure samo en kazalec — urni kazalec. Šele kasneje se mu je pridružil tudi minutni in za njim sekundni kazalec.

IZ DAVNIH DNI - IZ DAVNIH DNI

MIRO P.

Jamski grad

PREDJAMSKI GRAD

za njim v votlini so ostanki Jamskega gradu

Postojna je znana po vsem svetu zaradi prelepe podzemske jame, v kateri živi človeška ribica ali močeril. Te živalice živijo samo v naših kraških jamah, drugod jih ni. In ravno zaradi takih redkosti in seveda tudi zaradi jame same obišče vsako leto na tisoče tujcev in domačinov Postojno. Vsa okolica Postojne je polna vdorov, pečin in jam, ponorov in požiralnikov, ki vodo požirajo in jo ponovno izbruhaajo. Mesto samo leži v čudovitem kraškem svetu. Devet kilometrov od Postojne proti severozapadu pa čepi nad vasjo Predjamo v predgorju Hrušice kot orlovo gnezdo v sredi stene edinstveni Jamski grad, katerega zgodovina sega v srednji vek. Zgradili so ga v skalni duplini in je predstavljal za tedanje čase nezavzeto trdnjavo. Potoček Lokva ali Jamsčica si je izlizala med skalovjem globoko strugo in izginja v ponoru pod navpično 123 m visoko apnenčevo steno. V skali je še več globeli, ki jih je izdolbla voda v dolgih stoletjih ter si utrla pot za nadaljno podzemsko potovanje. Ni dognano, kje prihaja potoček Lokva na dan. Grad v jami je naravna in za srednjeveškega roparskega viteza nezavzeta postojanka. V pečini za gradom zija skalnato brezno, naravna ječa, v katero so spuščali po rovu jetnike. V breznu so našli več okostnjakov ubogih trpinov. Jamski grad si je prilastil Erazem Lueger Jamski, vitez junak, ki je služil avstrijskega cesarja. Bil je v zvezi z Ogrji in jim pomagal z drugimi plemenitniki pri njihovih pohodih po Spodnjem Stajerskem in Kranjskem. Vedno se je vedel predrzno, bil je vročekrven in nagle jeze. Te lastnosti so ga pozneje pogubile. Nekoč je v prepiru z mečem zabol plemiča, tako da je ta kmalu nato umrl. Zaradi tega zločina je prišel na dvoru v nemilost in zasledovati so ga začeli kot ubijalca. Zatekel se je v svoje nedostopno orlovsko gnezdo, visoko v apnenasti steni. Tu so imeli varno pribežališče on in njegovi slugi. Od tu je ropal po Notranjskem in Vipavskem, od tu je napadal trgovce, ki so vozili blago iz Trsta na sever. Naropano blago je varno skrnil na svojem gradu. Ker je njegovo roparsko življenje žalilo ugled cesarske oblasti, je cesar ukazal tržaškemu glavarju

Gašperju Ravbarju, naj viteza ukroti. Glavar je pričel z obleganjem Jamskega gradu, misleč, da bo viteza izstradal. Erazem se je Ravbarjevim vojakom rogal ter jim metal iz gradu zrele črešnje, duhteče jagode in zgodnjo zelenjavo. Nekega dne jim je vrgel celo pečenega vola. Vse te dobrote je dobival po skrivnem podzemskem rovu, ki je vodil iz jame do Vipave.

Kar ni napravilo obleganje, je dosegla podkupnina. Ravbar je uvidel, da z obleganjem ne bo nič. Podkupil je Erazmovega slugo. Dal mu je mošnjo cekinov. Oblegovalcem je sluga pokazal okence sobe, kjer se je Erazem vsak večer mudil. Sluga je kot dogovorjeno znamenje prižgal na oknu svečo. Na to mesto so pomerili top in izstrelili kroglo, ki je prebila tanki zid. Kamenje se je vsulo na Erazma in ga ubilo. Tako je končal svoje življenje zadnji vitez slavne rodbine Luegerjev leta 1485.

V vasi Predjama stoji pri cerkvi lipa, in domačini pravijo, da je pod njo pokopan Erazem Jamski. Ljudje so bili z Erazmovo smrtjo rešeni nasilnega viteza, pred

katerim ni bil nihče varen po Vipavskem in Notranjskem. Od Jamskega gradu se je ohranilo do danes le nekaj zidov, pa čeprav je imel nekoč 4 in pol km rovov in je bil zidan v petih nadstropjih.

Pred Jamskim gradom je zgradil grof Cobenzel proti koncu XVI. stol. Predjamski grad, ki je prislonejen na starejši Jamski grad in ga v spodnjih delih celo zakriva. Za gradom se vidi na sliki ogromna votlina v previsni steni, v kateri je stal sloviti Jamski grad. Grb grofov Cobenzlov z letnico 1570 je še dobro viden nad glavnim vhodom.

Danes je grad muzej z zbirko kamnitega in koščenega orožja, lončenih izdelkov in starega denarja. V njem so sledovi in ostanki pračloveka in prebivalcev iz vseh dob do srednjega veka. V posebni sobici je razstavljenih tudi nekaj spisov in predmetov iz najnovejše slovenske zgodovine.

Lep je Kras na površini, kjer ga pestijo sonce in burja, dež in sneg, čudovit je tujinstveni podzemski Kras s svojim kamnitim bogastvom, bujni svet, ki mu le voda meri čas v tisočletjih.

MIRO P.

ČLOVEŠKA RIBICA

Postojna je središče, glavno mesto Notranjske in leži na planoti rečice Pivke. Postojna je mesto, ki privabi vsako leto na tisoče tujcev in domačinov na svoje ulice, da si ogledajo znamenitosti tega biserja našega skrivnostnega kraškega sveta. Poleg Jamskega in Predjamskega gradu je potrebno, da si izletnik pogleda še znamenito 19 km dolgo Postojnsko jamo (za obisk je odprtih le 5 km rovov), ki je edinstven primer kraške jame na svetu. Vsa razsvetljena z električnimi lučmi razkazuje radovednim očem svoja podzemna čuda,

spočeta v tisočletjih iz vode in apnenca. V tej pravljicni tišini in temi podzemlja živi čudovita človeška ribica ali močeril (proteus anguineus).

Zleknjeno valjasto telesce se končuje v veslast repek. Barva kože je rožnata, kožica je gola in prosojna. Oči so skrite pod kožo, na vratu ji visijo škržni šopki. Nožice so veslaste in stoje daleč narazen. Člov. ribica je edini vretenčar-jamar, ki živi v naših jamah in je za svetlobo zelo občutljiva.

šport - šport - šport

Smučanje

Pri nas v Trstu se zima loči od poletja le tako, da piha burja, ozračje je hladno in tudi dežuje precej pogosto. Že nekaj desetih kilometrov severneje od nas pa je pozimi vse drugače. Izpod neba se vsiplje na milijone milijonov snežink, ki prekrivajo zmrznjeno zemljo s snežno odejo. Ko zapade snega za deset, dvajset centimetrov ali še več, se začne za otroke pravo zimsko veselje. In ne le za otroke. Kdor je lastnik sani ali smučī, jih privleče na dan in smuk! gre navzdol po bregu kot blisk.

Smučanje sodi danes med moderne športe, toda njegov izvor ima svoje korenine v davnini. Nekateri muzeji hranijo smučī, ki so jih našli med ostanki davnih človeških bivališč in so stare tudi 3 tisoč let.

Kdo je prvi uporabljal smučī, je težko ugotoviti. Vsekakor pa so našli stare sledove uporabljanja tega orodja pri Indijancih v Ameriki, na Kavkazu in v severni Evropi. Prve pisane podatke o smučeh pa imamo od meniha Jordanesa, ki je pisal o njih v sloviti knjigi: »De origine actibusque Gotarum« leta 552. Kasneje so pisali o smučanju še drugi, najizčrpnjeje pa gotovo švedski škof Olaf Magnus iz Upsale leta 1555, ko je izdal knjigo »Historia de gentibus septentrionalibus«.

Smučī so ljudje spocetka uporabljali le za lov, kasneje pa tudi za vojskovanje. Ponekod pa so se jih posluževali le za premikanje iz kraja v kraj, kar bi sicer zaradi visokega snega ne bilo mogoče. Tako smo smučī kot prvi srednjeevropejci poznali tudi mi Slovenci. To je zelo podrobno opisal znani zgodovinar naših krajev Janez Vajkard Valvazor v svojem delu »Slava vojvodina Kranjske«, ki je izšlo leta 1689. Valvazor je opisal slovenske

smučarje na Blokah, ki so postali prava posebnost. Stare bloške smučī hranijo danes v mnogih športnih muzejih po vsem svetu.

Smučanje se je začelo kot šport razvijati sredi prejšnjega stoletja. Spocetka so tekmovalci uporabljali le eno palico, kasneje pa dve. Izboljšali so tudi ostalo opremo in tako danes drviyo po hribih že s hitrostjo do 170 km na uro, pa tudi skačejo na velikanskih »mamutskih« skakalnicah, oziroma »letalnicah« preko 140 metrov daleč. K tem skokom smo največ doprinesli prav mi Slovenci, ki smo prvi zgradili v Planici smučarsko letalnico, na kateri je človek prvič poletel s pomočjo smučī preko 100 m daleč. To je bil Avstrijec Sepp Bradl, ki je skočil tik pred drugo svetovno vojno 101 meter.

Kasneje smo tudi Slovenci dobili svetovnega rekorderja v smučarskih poletih. Jože Slibar iz Ljubljane je skočil v Oberstdorfu v Nemčiji 141 metrov, kar je bil svetovni rekord. Danes pa že gradijo večje letalnice. Tudi v Planici bodo zgradili napravo, ki bo omogočala do 150 metrov dolge skoke.

Torej, kot vidimo, se je spocetka smučarski šport razvil bolj v severnih deželah. Kasneje pa je postal najbolj razvit na področju Alp in tudi mi Slovenci smo doprinesli marsikaj k njegovi slavi. Naše bloke, Planico in Slibarja pozna danes ves športni svet.

Bojan Pavletič

Kakšen je slon

(INDIJSKA PRAVLJICA)

Ilustr.: MARJAN TRSAR

Neki človek se je na slonu odpravil v mesto ter na poti srečal petero beračev. Sli so slonu naravnost naproti.

»Proč s poti!« je zavpil človek na slonu, »kaj ne vidite slona pred seboj! Pohodil vas bo!«

Berači so se brz umaknili, eden izmed njih pa je povedal:

»Odkod naj vemo, da je pred nami slon? Vsi smo od rojstva slepi.«

Drugi berač pa je rekel:

»Zanimivo bi bilo vedeti, čemu je slon podoben.«

»Pa stopite bliže, potipljite ga, da si boste lahko predstavljali, kakšna je ta prelepa žival,« jih je povabil človek, ki je sedel na slonu.

Slepci so se približali slonu ter ga začeli otipavati. Enemu je prišel pod roko konček slonovega repa, drugemu noga, tretjemu uho, četrtemu rilec, petemu bok.

Slepec, ki se je dotaknil slonovega repa, je rekel:

»Nikdar si nisem mislil, da je slon podoben metli.«

»Kaj pa govoriš?« se je začudil drugi, ki je tipal slonovo nogo. »Slon je podoben stebri.«

Tedaj je pa tisti, ki je otipal slonovo uho, vzkliknil:

»Vidva ne govorita resnice! Slon je podoben listu ogromnega lotosa!«

»Bedaki!« je zavpil četrty. »Slon je podoben debeli vrvi!«

Peti slepec, ki je potipal bok, se je smejal:

»Najbrž ste se slona tako ustrašili, da k njemu niti prišli niste. Slon je namreč podoben trdnjavski steni.«

»Niti najmanj!« je spet vpil prvi.

»Slon je podoben metli!«

»Stebbru!« je rekel drugi.

»Listu!« je trdil tretji.

»Vrvi!« je vpil četrti.

»Trdnjavi!« se je oglasil peti.

Človek s slonom je bil že zdavnaj

odšel, ko so se slepci še kar naprej pričakali. Spustila se je noč, oni pa še zmeraj:

»Slon je podoben metli!«

»Stebbru!«

»Listu!«

»Vrvi!«

»Trdnjavi!«

Nastal je nov dan, slepci pa so se prepirali še kar naprej.

Pravijo, da še dandanašnji sede v cestnem prahu in se pričkajo, čemu je slon podoben.

DANILO GORINSEK

Ilustr.: R. HLAVATY

Gosjemu rodu nekateri kaj radi očitajo, da ni kaj prida pameti in da je med živalmi to, kar med ljudmi telebani. Velika krivica je v tem očitku. Naj o tem priča resnična zgodba o Gagcu, ki ni bil samo pametna žival, temveč bi mu po človeško lahko rekli, da je imel srce, kjer treba...

Gagc je bil lep, bel in stasit gosak. Kadar je iz rumenega kljuna zahreščal svoj predirni ga-ga-ga, so se mu spoštljivo unikale vse druge živali, pa tudi ljudje. Pred leti so ga podarili neki revni mestni družini njeni sorodniki s kmetov.

Gagc je tedaj zamenjal prostrano kmečko dvorišče, njive in polja za temno klet v predmestni bajti. Spočetka mu je bilo hudo, vendar ga je nova gospodinja vsak dan dodobra napitala, da je kaj kmalu pozabil na izgubljeno prostost. Čudno se mu je zdelo samo, zakaj v novem domu niso prav nič skoparili z dobrotami, namenjenimi njegovemu želodcu.

Pa je kmalu potuhtal, zakaj: napolnil je praznik Novega leta in Gagca so izbrali za pečenko na praznji mizi. Tedaj je gospodinja stopila v klet in je držala v roki velik nož. Roka se ji je tresla kakor trst v vetru — nikoli še ni bila zaklala nobene živali in vrhu tega se ji je bil Gagc na moč prikupil. Ko se je hotela lotiti ubogega goska, je le-ta presunljivo zagagal. Šavsnil je po svetlikajočem se nožu, da ga je gospodinja umaknila in ji poslej srce

ni več dalo, da bi pogubila Gagca.

Tako torej Gagc tedaj ni poromal na novoletno mizo kot pečenka in odslej tudi ni več prebival v temni kleti. Dostojanstveno je poslej lahko racal okoli bajte ali pa kar po njeni veži. Skratka — postal je prav zaresni član družine, ki ga je vzljubila kakor svojega otroka. Gagc jim je bil tudi hvaležen za to. Dobrikal se jim je ob vsaki priložnosti in kadar se je kdo bližal bajti, je zastražil hišna vrata kakor pravi pravcati pes — čuvaj! Če je bil prišlec domačin, mu je veselo racal naproti, gorje pa tistemu, ki ga Gagc ni poznal: zagagal je vanj takorekoč na ves kljun in zakrilil proti njemu s perutnicami, da je tujec rajši stisnil noge pod pazduho in jo — odkuril.

Takšen je bil tale Gagc!

Nekoč je bila Gagčeva gospodinja sama doma. Tedaj se je priplazil do njene bajte ropar. Gagc se je že hotel zagnati vanj, ko je stopila pred vrata gospodinja. Neznanec jo je prosil za vbogajme. Gagčeva gospodinja se je vrnila v bajto, tedaj pa je zlikovec potegnil nož in jo hotel ubrati za nič hudega slutečo žensko. Bržčas jo je hotel napasti in oropati. Pa je delal račun brez krčmarja, oziroma — brez Gagca! Ko je namreč le-ta zagledal dolgi, svet-

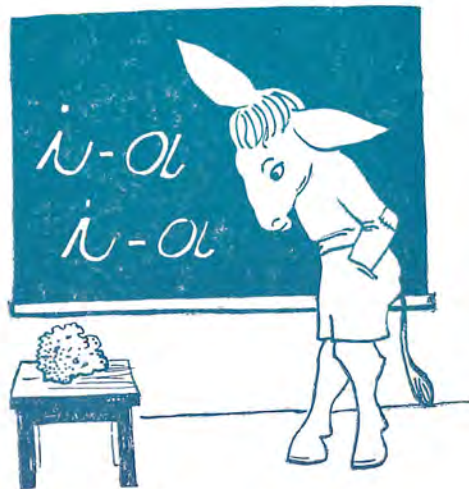
VOJAN ARHAR

Osliček

Dečki jaz poznam možička, sivega ima oslička, ki ga v šolo je poslal, da bi znanja si nabral. Vrl osliček se je mučil, a ničesar ne naučil. Če je kdaj pred tablo stal, je kot šiba trepetal, vso pošteevanko zamešal, v abecedi strašno pešal in še danes več ne zna kakor črki »l« in »a«!

Ilustr.: KSENIJA PRUNK

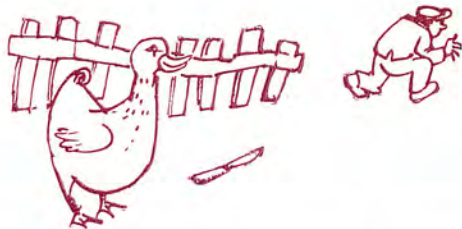

NEZA MAURER

PACEK

PRVI DAN JE ZVEZEK BEL,
RAVNO, RAVNO SE DRŽI.
DRUGI DAN JE MALO SIV,
RAHLO, RAHLO SE SMEJI.
TRETJI DAN JE POPACAN
IN OD SMEHA VES CVETI.
MAMICA SE JEZI.
JOJ, ZAKAJ SE LE JEZI?

likajoči se nož, je strahovito zagal, zaprhutal na vso noč s perutnicami po lopovu in šavsnil s klju-

nom po njegovi nečedni roki. Ropar se je tedaj tako ustrašil, da je odvrnil nož in urno odnesel pete.

Gagec pa je ves srečen priracal do svoje gospodinje. Ta je zavzeto in hvaležno zastrmela vanj in ko je nato pobirala roparjev nož, se ji je zazdelo, da je Gagec pravkar od nje odvrnil tisti nož, s katerim je nekoč hotela zamahniti po gosaku, pa tega ni bila storila...

In je bilo prav zares tako!

Ilustr.: BOŽO KOS

KAKO JE ZAJEC PREMAGAL LEVA (BURMANSKA NARODNA PRAVLJICA)

Lev, kralj živali, skliče nekega dne vse svoje podanike in jim reče: »Vselej, kadar odhajam na lov, vas vse prevzame velik strah. Toda, da potešim svojo lakoto, ubijem le enega od vas. Če pristanete na to, da mi pošljete vsak dan enega, ki ga boste sami izbrali, bo za vas vse veliko boljše. Nič več se vam ne bo treba bati, nič ve ne boste živeli v stalni negotovosti, meni pa ne bo treba hoditi na lov.«

Živali so sprejele levov predlog. In še preden se je zasvitalo jutro, je k levu prišla žrtev, določena za ta dan. Vsak večer so jo živali z žrebom izbrale med seboj.

Dolgo, dolgo se lev ni niti premaknil iz svojega brloga, živali pa so ves čas brez strahu hodile po gozdu.

Nekega večera pa, ko je bil dolo-

čen za levov zajtrk zajec, se je ta zamislil in si rekel:

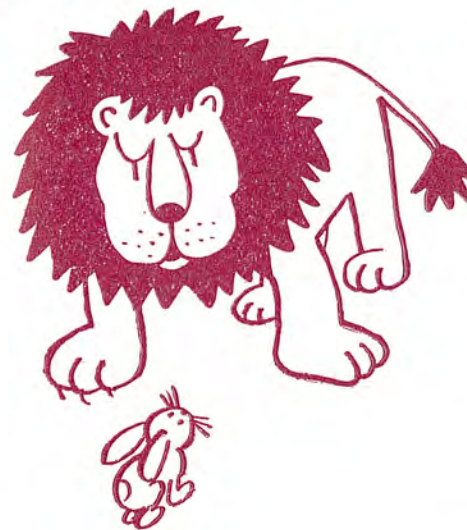
»Zakaj bi mu vendar sam šel v žrelo! Moram si nekaj izmisliti, da se bo gozd osvobodil tirana.«

Vso noč zajec ni mogel spati, pre-mišljeval je in premišljeval.

Ko se je lev drugo jutro prebudil, je zaman čakal na zajtrk. Jezno je zatulil in prav tedaj, ko je hotel oditi v gozd, da bi svoje podanike obtožil, ker se niso držali dogovora, je ves zadihan pritekel zajec:

»Nazadnje sem vendarle dočkal zajtrk,« se je obliznil lev. »Zakaj pa si zamudil?«

»O, moj gospodar,« je hitro odgovoril zajec, »moram ti povedati, kaj se mi je zgodilo. Na poti k tebi sem srečal drugega leva. Hotel me je požreti, jaz pa sem mu povedal, da pravkar hitim k tebi, našemu kralju. Tedaj se je razjezil in rekel, da ti

nisi pravi kralj, marveč nasilnik. Izpustil me je šele, ko sem mu obljubil, da bom obtekel ves gozd in sporočil vsem živalim, da se je vrnil pravi zakoniti kralj, ki bo tebe uničil.«

»Pokaži mi tega hudodelca, tega lažnivca!« je zapovedal lev in zajec ga je peljal do nekega globokega vodnjaka. »Poglej doli, o gospodar!« je rekel zajec.

Lev se je nagnil in v vodi zagledal svojo podobo. Misleč, da je to njegov tekmeč, se je divje zaletel, skočil v vodnjak in utonil.

Ko so živali zvedele za zajčevu junastvo, so vse hvalile njegovo bistrost in od tega dne so ga imenovali modri zajec.

NEZA MAURER

Ilustr.: LEON KOPORC

1. januar

NOV NASLOV NA VSAKO KNJIGO,
NOV NASLOV NA ZVEZEK NOV
IN NIKDAR VEČ GRDE PAKKE
IN VSAK DAN TAKOJ DOMOV.

VSE NAPAKE SMO ZAGNALI
S STARIM KOLEDARJEM V PEČ —
V NOVEM KOLEDARJU NOSI
NOVO LETO POLNO SREČ!

SPOMIN NA BOŽIČ

Zelo rada se spominjam božičnih večerov. Močno mi je ostal v spominu lanski božični večer, saj mislim, da je bil najprijetnejši.

Mama je odšla v mesto kupit božično drevesce, hrano in druge razne stvari, ki so nam potrebne v božičnih dneh. S sestrama sem nestrpno čakala, da se vrne mama iz mesta. Sicer nam je naročila, naj pride ena v mesto, da bi ji pomagala nositi težke torbe, kar pa je preprečil dež, ki je začel liti kot iz škafa. Pihala je tudi močna burja. Kmalu se je dež sprevrgel v sneg, vmes pa je padal tudi led. Poskusila sem iti na pot, a zaman je bil ves moj trud. Cesta je poledenela, drselo je, ledena zrna, ki jih je zanašala burja, so povzročala na licih bolečine. Vrnila sem se v hišo in s sestrama sem čakala na mamin povratek. Bila je že deseta zvečer, a mame ni bilo od nikoder. Bila sem v velikih skrbih in bala sem se, da se ji je v takem vremenu pripetilo kaj hudega. Nenadoma sem zaslišala iz veže korake. Takoj sem odprla vrata in glej! Pred vrati je stala mama, oprtana z dvema težkima torbama in z drevescem v roki. Bila je zelo utrujena in vsa mokra. Zagrabila sem obe torbi in ju odnesla v kuhinjo. Mama se je takoj usedla in začela pripovedovati:

»Mnogo nas je bilo, ki smo čakali na avtobus in ki smo želeli v tem strašnem vremenu priti čimprej domov. Zaradi poledice dolgo ni bilo nobenega avtobusa. Po dolgem času je vendar avtobus prispel in šofer nas je povabil, naj vstopimo. Namesto skozi Barkovlje smo se peljali proti Opčinam. Vsako toliko se je moral avtobus zaradi hude poledice ustaviti, a končno smo le prispeli do Proseka, od tu pa v Gabrovec. Res ne vem, kako sem s tako težkima torbama prispela v tem strašnem vremenu do doma.«

Tako je pripovedovala mama in nato takoj začela pripravljati večerjo. S starejšo sestro sva okrasili smreko, ki jo je prinesla mama iz mesta. Kmalu je bilo vse pripravljeno in z mamo smo se zbrale okoli mize. Prišel je tudi stric in prisedel. Jed-

li smo najboljše stvari. Iz odprtega radia so se po kuhinji razlegali glasovi božičnih pesmi. Bila je ura že čez polnoč, ko sem se spravila v toplo posteljo.

Zjutraj me je mama zbudila in me pozvala, naj pogledam skozi okno. Vzkliknila sem od presenečenja. Prekrasen je bil pogled na zasneženo naravo. Tla so bila vsa bela in takisto tudi drevesa. Bila so res prava božična drevesa. Na prosto si pa ni upal nihče, kajti tla so bila gladka in prehudo je drselo. Verjetno bi na cesti takoj padla. Ostala sem raje doma v topli kuhinji in šele popoldne sem se oblekla v novo obleko in odšla sorodnikom voščit praznike.

Ta božič bo v mojem spominu ostal vedno živ, kajti, čeprav je bilo vreme hudo, je bilo doma zelo lepo.

Blasina Tamara

III. razr. Enot. sred. š. pri Sv. Jakobu

PREŠERNOVA ROJSTNA HIŠA

Pred nekaj leti sem bil s starši na Gorenjskem. Obiskali smo rojstno hišo našega pesnika Franceta Prešerna. To je stara gorenjska hiša, v kateri stanuje stara ženica, ki zelo rada pripoveduje o Prešernu.

V skromni sobici je postelja, ob postelji pa zibelka, v kateri je Prešernova mati zibala malega Franceta. V drugi sobi, ki ji Gorenjci pravijo »hiša«, je lončena peč. Takih peči pri nas nimamo. Ob peči visi star kožuh. Na drugi strani sobe je skrinja in miza. Na mizi leži velika knjiga, v katero se podpisujejo obiskovalci Prešernove rojstne hiše. Na zidu visijo Prešernovi rokopisi, ki sem si jih ogledal z velikim zanimanjem. Kuhinja je majhna in črna, kot je pač bila takrat vsaka kmečka kuhinja, ki še ni poznala danšnjega modernega štedilnika. Na zidu v kuhinji visi svetilka na olje. Na oknu pa cveto od pomladi do jeseni nageljni, kot na vsakem oknu gorenjskih hiš.

Miloš Jugovic

IV. razr. osnov. šole na Opčinah

DREVO V ZIMI

(linorez)

Čuk Ornela, 3. r. enot. sr. šole na Opčinah

STARKA ZIMA

*Ko starka zima prihiti,
nam ptičke odpodi
in ptičjega petja
slišati več ni.*

*S snegom in mrazom
vsa polja pogrne,
mesta, ulice in vasi.
Starka zima pa se na tihem smeji.*

Laura Pertot

Barkovlje, 3. razr. osnov. šole

ZIMSKI VETER

*Močno veter piha,
teta burja kiha,
sem in tja zdaj veje
in ne pozna nobene meje.*

*Izpod oblakov snežinke zdaj letijo,
se z vetrom veselijo,
sem in tja zaplavajo,
na zemljo poletavajo.
Veter pa brez meje,
veje, veje, veje...*

Spelca Dolenc
dijakinja Jesenice

JEŽEK IN ZLATA HRUŠKA

Prišla je jesen. Ježek si je iskal brlog, da bi ga ubranil pred mrazom, kajti od vsepovsod je pihal mrzel veter in še droban dež je rosil. Hodi in hodi ježek po gozdu in lačen je. Kar zagleda lepo košato drevo. To je bil pravi čudež. Bila je zlata hruška. Ježek jo je lepo prosil, naj mu da vsaj en sad. Drevo se je zamajalo in spustilo na tla lepo hruško debeluško. Ježek jo je pobral, se pristrčno zahvalil in nadaljeval pot. Tik ob robu gozda je naš ježek zagledal star votel hrast. Pohitel je do njega in ga vprašal: »Dragi prijatelj hrast, ali bom lahko prezimil pri tebi?« Hrast mu je odgovoril: »Seveda lahko.« »Dobro,« je vzkliknil ježek in hitel po listje in hrano. Ko se je vrnil, je smuknil v votlino, si postlal in jo zopet mahnil k zlati hruški. Ko ga je čarodejno drevo zagledalo, je streslo vejo in naš ježek je bil preskrbljen za vso zimo.

Franc Starec

Barkovlje, 3. razr. osnov. šole

zapojmo ■ zapojmo ■ zapojmo

Jurček na paši

Narodno besedilo

Zmerno

Viktor Mihelčič

1. Jurček pa sel kra-ve tri, Brezo zgubil,
2. Jo-kal je pa - stirček mlad, kra-vi-ci je
3. V gozdu pa je lo-vec stal, puškico je

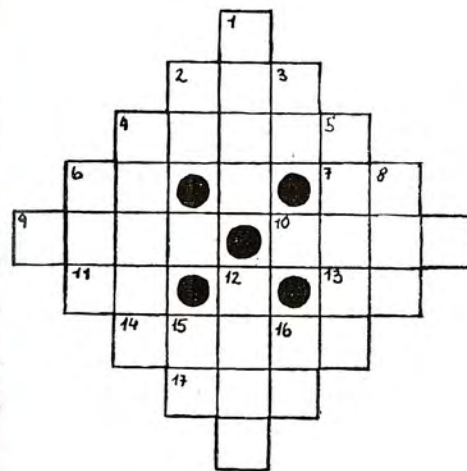
1. Mavre ni, Rdečko volk za rep dr-ži;
2. šel i-skat; Breza mu je v gozd u-šla,
3. z ra-me dal; volku je živ - ljenje vzal,

1. rep je na-šel, krave ni, kra-ve ni.
2. Mavro na-šel je do-ma. je do-ma.
3. Jurčku kriavi - co o-tel. co o-tel.

za ugankarje ■ za ugankarje ■ za

KRIŽANKA

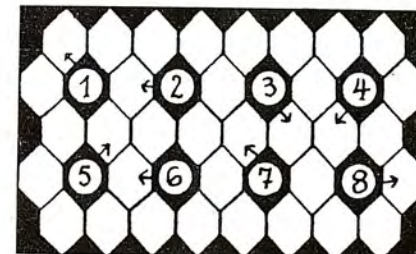

Vodoravno: 2. kralj živali, 4. prepeva, 6. predlog, 7. predlog, 9. orodje, 10. obrambni nasip, 11. dva soglasnika, 13. lastnoročno, 14. vrtna cvetlica, 17. osebni zaimsek.

Navpično: 1. siromašna žena, 2. prislov, 3. osebni zaimsek žen. spola, 4. poskočen ples, 5. leseno obuvало, 6. nastane pri gorenju, 8. iglasto drevo, 12. ognjenik v Italiji, 15. nota, 16. egiptovsko božanstvo.

SATOVNICA

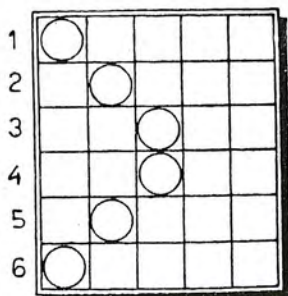
Satovnico rešujemo tako, da vpišujemo besede okoli številke v smeri urinega kazalca. Beseda začne pri puščici.

Besede pomenijo: 1. na največji pisatelj (Ivan), 2. namera, 3. naprave ob morju, v katerih pridobivajo sol, 4. kontinent, kopno, 5. kokoš, ki ima piščeta, 6. delavec v pekarni, 7. mesto ob Dravi v Slavoniji (blizu izliva Drave v Donavo), 8. golobu podobna ptica.

IZPOLNJEVALKA

1. grško pristaniško mesto
2. otok v Sredozemskem morju
3. dežela ob vznožju Himalaje
4. reka v Jugoslaviji
5. jezero v Afriki
6. glavno mesto balkanske države

V krogcih be-*e*š ime jugoslovanske republike.

Rešitve ugank pošljite uredništvu Galeba, Opčine pri Trstu - Opicina, Trieste, najkasneje do 10. februarja t. l. V rešitvah navedite vsa imena! N. pr.: Pri izpolnjevalki napišite imena od 1 do 6 in končno ime jugoslovanske republike. Nepopolne rešitve bodo neveljavne in ne bodo žrebane.

POPRAVI: V 2. številki letošnjega Galeba je tiskarski škrat ponagajal v pesmici «VETERČEK», ki jo je napisal Gustav Strniša. Škrat je zamenjal drugo in tretjo kitico.

REŠITVE UGANK IZ 3. ŠTEVILKE

1. KRŽANKA:

Vodoravno: 1. družina, 6. deda, 8. na, 10. pa, 11. ne, 12. Ivo, 13. SOS, 14. le, 15. le, 17. st, 18. tava, 20. kasaarna.

Navpično: 1. Danilo, 2. ud, 3. žep, 4. Ida, 5. na, 7. sestra, 9. ave, 11. nos, 15. las, 16. Eva, 18. la, 19. ar.

2. STEBRIŠČE:

1. Ivo, 2. iz, 3. Nobel, 4. cmok, 5. osa, 6. sova, 7. cev, 8. Ra, 9. osel, 10. veslo, 11. oba, 12. čreda, 13. ornat, 14. loža, 15. Oton.

3. REBUS: Dober glas seže v deveto vas.

RESITVE SO POSLALI: Savino Bevilacqua iz BARKOVELJ; Palmira Samec iz DOLINE; Sergij Carli, Klavdij Černjava in Igor Furlan iz GABROVCA; Vilma Kjuder, Aleksej Kalc, Mauro Malalan, Magda Nadlišek, Sandra Kert in Sergij Cioch s KATINARE; Joško Sirca iz NABREŽINE; Sonja Štor, Lidija Milkovič, Irene Sosič, Suzana Guštin, Jasna Repinc, Tanja Malalan in Živa Čunja z OPCIN; Starc Zdenka s PROSEKA; Stojan Kuret, Lučana Sosič, Lorena Skrdla, Pavel Čeh in Nataša Rauber od SV. JAKOBA; Loredana Ukmar in Mariza Sedmak iz SV. KRIZA; Miran Pecenič iz šole v ulici sv. Frančiška; Karla Malič iz STANDREŽA pri Gorici; dijaki in dijakinje enotnih srednjih šol: Jožica Barut iz DOLINE; Stana Calzi z OPCIN; Ondina Čok in Lucijan Derganc od SV. JAKOBA; Majda Cibic in Nadja Carli s PROSEKA.

IZZREBANI SO BILI: Savino Bevilacqua, uč. V. razr. osnov. šole v BARKOVLJAH, Vilma Kjuder, uč. II. razr. osnov. šole na KATINARI in Stana Calzi, dijakinja I. razr. Enot. sred. šole na OPCINAH.

CENA 70.- LIR